

ẢNH HƯỞNG CỦA BIỆN PHÁP TỈA CÀNH, TRIỆT HOA ĐẾN SINH TRƯỞNG PHÁT TRIỂN VÀ NĂNG SUẤT CỦA CÂY SƠN TRÊN ĐẤT ĐỒI HUYỆN TAM NÔNG, TỈNH PHÚ THỌ

The Effect of Cutting Branch Techniques, Remove Flowers on the Growth, Development and Yield of Wax-tree at Tam Nong- Phu Tho

Nguyễn Chí Thăng^{1,3}, Vũ Đình Chính², Đoàn Thị Thanh Nhân²

¹Huyện ủy Tam Nông - Phú Thọ

²Khoa Nông học, Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội

³Nghiên cứu sinh Khoa Nông học, Trường Đại học Nông nghiệp Hà Nội

Địa chỉ email liên lạc của tác giả: ncthang1102@gmail.com

Ngày gửi bài: 30.09.2011; Ngày chấp nhận: 27.10.2011

TÓM TẮT

Nghiên cứu ảnh hưởng của biện pháp kỹ thuật tỉa cành, triệt hoa đến sinh trưởng phát triển và năng suất của cây sơn trồng trên đất đồi của huyện Tam Nông - Phú Thọ nhằm mục tiêu xác định thời gian tỉa cành, triệt hoa hợp lý để cây sơn sinh trưởng phát triển tốt, cho năng suất nhựa cao. Thí nghiệm được thực hiện trên giống sơn đỏ, bố trí theo kiểu khối ngẫu nhiên đầy đủ với 3 lần nhắc lại, tiến hành theo dõi các chỉ tiêu sinh trưởng và năng suất. Kết quả nghiên cứu của thí nghiệm đã xác định được việc tỉa cành tạo tán cây sơn ở thời kỳ kiến thiết cơ bản và triệt hoa sơn ở thời kỳ kinh doanh có tác động tích cực đến tăng trưởng chiều rộng tán, đường kính thân và năng suất nhựa sơn. Thời gian tỉa cành hợp lý là 6 tháng 1 lần, thời gian triệt hoa tốt nhất là khi hình thành ngồng hoa.

Từ khóa: Cây sơn, tỉa cành, triệt hoa, năng suất.

SUMMARY

The effect of branch trimming technique and flower removal on the growth, development and yield of wax-tree were investigated in Tam Nong district of Phu Tho province. Results indicated that the time of branch trimming in plantation establishment period and removal of flowers during productive period exerted a positive effect on canopy width, stem diameter and yield of wax-tree. Branch trimmings in six month interval and removal of inflorescence buds seemed to be optimal to achieve highest yield.

Key words: Branch trimming, flowers removal, yield, Wax-tree.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cây sơn (*Rhus succedanea* L.), thuộc họ Đào lộn hột - Anacardiaceae là cây trồng có nguồn gốc nhiệt đới, cây công nghiệp lâu năm nhưng thời gian thu hoạch tương đối ngắn so với chè, cà phê. Cây sơn tương đối dễ trồng, trồng sau 3 năm thì bắt đầu cho thu hoạch, thời gian thu hoạch kéo dài trung bình 3-5 năm tùy thuộc chất đất và quá

trình chăm sóc, thu hoạch. Trồng sơn đạt hiệu quả cao so với các loại cây trồng dài ngày trên đất vùng đồi, đặc biệt là đất đồi thấp, có độ dốc vừa phải nên có tiềm năng và triển vọng phát triển trên đất vùng đồi trung du, miền núi. Trồng cây sơn vừa có tác động thúc đẩy phát triển kinh tế vùng đồi, vừa có ý nghĩa vô cùng quan trọng trong việc khai thác, sử dụng đất trống, đồi núi trọc một cách có hiệu quả và bền vững. Nhưng đến

nay cây sơn vẫn chưa thực sự phát huy được lợi thế trên đất vùng đồi, một phần là do chưa có quy trình sản xuất chính thức để hướng dẫn nông dân. Nền năng suất sơn vẫn ở mức thấp so với tiềm năng, mà một trong những nguyên nhân làm giảm năng suất nhựa là hiện tượng sơn ra hoa, ra quả quá nhiều và hiện tượng sơn mọc vóng, vỏ sơn mỏng (Đỗ Ngọc Dũng, 1955). Vì vậy, khi sơn cao khoảng 1,2-1,5m cần bấm ngọn cho cành phát triển nhiều. Mỗi cây nên để 3- 4 cành cấp 1, khi cây cao 1,8-2m bấm ngọn lần nữa để cho tán to đều, tùy theo việc trồng dày hay thưa để tạo tán cho thích hợp. Song song với việc tạo tán cần cắt bỏ những cành mọc ngang thân từ mặt đất trở lên đến 1,5 m để chuẩn bị cho việc cắt nhựa (Nguyễn Đức Ban, 1969). Trong thực tế, phần nhiều những cây sơn xấu, mỏng vỏ, ít nhựa là do có nhiều hoa quả, có nhiều cây ra hoa quả, quả nhiều, lượng nhựa tiêu hao lớn nên cây bị chết khô. Nhiều vùng trồng sơn đã chú ý đến việc cắt hoa quả sơn, trong thời gian thu hoạch nhựa sơn, nhưng chỉ cắt được những cành thấp nên kết quả thu được cũng không đáng kể, không tạo nên sự khác biệt rõ ràng (Đỗ Ngọc Quý, 1981). Vì vậy, nghiên cứu ảnh hưởng của tỉa cành, triệt hoa đến sinh trưởng phát triển và năng suất của cây sơn trên đất vùng đồi huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ nhằm mục tiêu xác định thời gian tỉa cành, triệt hoa thích hợp để cây sơn sinh trưởng phát triển tốt, cho năng suất nhựa cao.

2. VẬT LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Vật liệu nghiên cứu

Cây sơn đỏ từ khi trồng cho đến 30 tháng tuổi, được trồng trên đất đồi dốc tại huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ.

Thời gian thực hiện từ năm 2009 đến 2011, tại nương sơn của xã Dị Nậu, huyện Tam Nông, tỉnh Phú Thọ.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Thí nghiệm 1: Ảnh hưởng của biện pháp kỹ thuật tỉa cành, cắt ngọn sơn ở thời kỳ kiến thiết cơ bản đến sinh trưởng phát triển của cây sơn.

Thí nghiệm tiến hành với 4 công thức: CT1 không tỉa cành tạo tán, theo cách làm của nông dân (đối chứng), CT2 tỉa cành tạo tán định kỳ 3 tháng/ 1 lần, CT3 tỉa cành tạo tán định kỳ 6 tháng/ 1 lần, CT4 tỉa cành tạo tán định kỳ 9 tháng/ 1 lần. Thí nghiệm bố trí theo kiểu khối ngẫu nhiên đầy đủ, mỗi công thức lặp lại 3 lần. Diện tích mỗi ô cơ sở là: 48 m², tổng diện tích thí nghiệm: 576 m². Mật độ trồng 2500 cây/ha, khoảng cách trồng 2 x 2 m /cây. Việc tỉa cành lần đầu được thực hiện sau 6 tháng trồng, bố trí trên cơ sở các đợt lộc của cây sơn. Các biện pháp khác áp dụng như nhau trên mọi công thức.

Thí nghiệm 2: Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, cắt quả đến sinh trưởng phát triển và năng suất của cây sơn.

Thí nghiệm tiến hành trên nương sơn từ 5-7 tuổi gồm 4 công thức với thời điểm triệt hoa, cắt quả khác nhau: CT1 không triệt hoa theo cách làm thông thường của nông dân (đối chứng). CT2 triệt hoa ngay khi phát triển ngồng hoa. CT3 triệt hoa khi hoa nở rộ. CT4 ngắt quả khi quả còn non. Thí nghiệm bố trí theo kiểu khối ngẫu nhiên đầy đủ, mỗi công thức 3 lần nhắc lại. Diện tích mỗi ô cơ sở là: 48 m², tổng diện tích thí nghiệm: 576 m². Mật độ trồng 2500 cây/ha, khoảng cách trồng 2 x 2 m /cây. Các biện pháp khác áp dụng như nhau trên mọi công thức.

Theo dõi các chỉ tiêu sinh trưởng của cây: sử dụng thước dây buộc vào ống túp sắt đo từ mặt đất đến đỉnh sinh trưởng cao nhất của cây. Đo chiều rộng tán cây: sử dụng thước dây đo theo hình chiếu tán lấy góc cây làm tâm đo 2 đường vuông góc với nhau rồi chia trung bình. Dùng thước kẹp đo đường

kính thân (cây kiến thiết cơ bản đo cách gốc 10 cm, cây kinh doanh đo cách gốc 40 cm), thời điểm đo 3 tháng/lần. Đơn vị tính: chiều cao cây, chiều rộng tán, đường kính thân: cm. Năng suất nhựa sơn: chọn ở mỗi ô cơ sở 5 cây, dùng cân tiểu li cân khối lượng sơn của từng cây ở mỗi lần khai thác, tính khối lượng sơn khai thác được trong tháng (gam/tháng), tổng lượng sơn khai thác được trong năm là năng suất nhựa sơn (gam /cây /năm).

Xử lý số liệu: Số liệu được xử lý thống kê theo phần mềm Excel và IRRISTAT 4.0.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến sinh trưởng phát triển của cây sơn ở giai đoạn kiến thiết cơ bản

3.1.1. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến động thái tăng trưởng chiều cao cây sơn ở giai đoạn kiến thiết cơ bản.

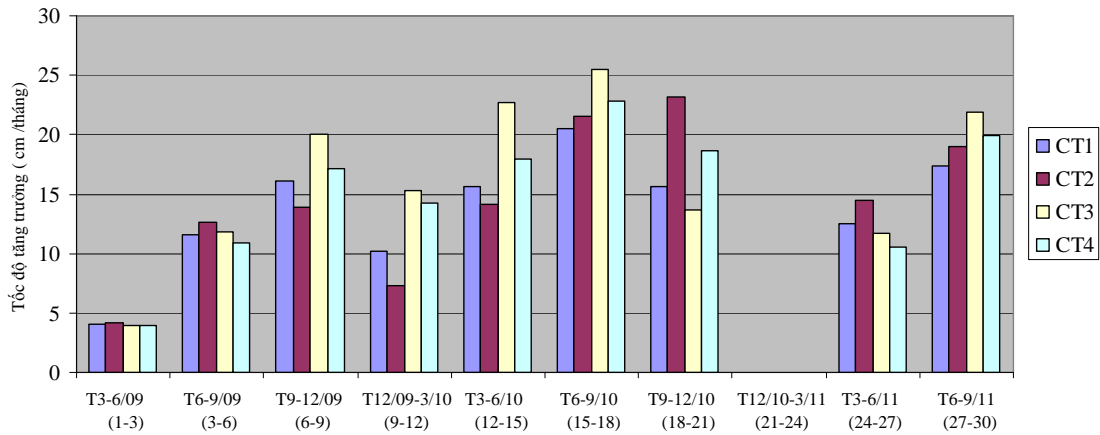
Các nghiên cứu về cây sơn trước đây rất ít, lại không đồng bộ, đến nay vẫn chưa có quy trình chính thức để khuyến cáo hướng dẫn kỹ thuật cho người nông dân, sơn được trồng theo kinh nghiệm, vì vậy việc trồng, chăm sóc cây sơn còn nhiều hạn chế. Việc áp dụng biện pháp kỹ thuật tỉa cành, cắt ngọn tạo tán để cây có khung tán cân đối, đoạn thân kinh tế thẳng, ít mấu sẹo là kỹ thuật đơn giản dễ làm, lại rất có ý nghĩa làm hạn

chế hiện tượng sơn bị võ vò ở nách cành khi gặp gió, bão (Đỗ Ngọc Dũng, 1955). Cây sơn sau 30 tháng trồng có tỉa cành tạo tán 6 tháng một lần (CT3) động thái tăng trưởng chiều cao cây nhanh, cân đối và khỏe hơn cây cao hơn 22,77 cm so với không tỉa cành (CT1). Ở tất cả các công thức tỉa cành, khi cây đạt chiều cao thân chính 1,3 m nếu chưa phát triển cành cấp I, cắt ngọn giúp thúc đẩy cây phát triển cành cấp 1 và hạn chế tình trạng cây bị vóng, đồng thời tạo bộ khung tán rộng làm tiền đề cho năng suất nhựa cao (Bảng 1).

Nếu tỉa cành, ngắt ngọn 3 tháng một lần (khi cây phát lộc, ra cành là tỉa), cây phát triển chậm hơn. Tỉa cành 9 tháng một lần khi đó cành cấp I đã phát triển hoàn chỉnh khi tỉa sẽ để lại mấu sẹo trên đoạn thân kinh tế làm giảm chiều dài hữu hiệu khi khai thác. Tốt nhất là áp dụng tỉa cành 6 tháng/ lần. Bởi trong điều kiện bình thường cây sơn thường ra 3 đợt lộc: đợt thứ nhất (lộc chính) ra vào tháng 3-4, đợt lộc thứ hai ra vào tháng 6-7 và đợt lộc thứ ba tháng 8-9. Tỉa cành 3 tháng/lần khiến cây sẽ luôn ở trong trạng thái bị stress, tốc độ phát triển chậm. Áp dụng tỉa cành 6 tháng một lần cây sơn phát triển khỏe, có sức chống đỡ tốt hơn với gió bão, cành không bị vụng, ít xảy ra tình trạng võ vò (Hình 1).

Bảng 1. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến động thái tăng trưởng chiều cao cây sơn (cm)

Công thức	Thời gian sau trồng (tháng)										
	1	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
CT1	12,90	16,93	28,56	44,62	54,87	70,48	91,03	106,64	106,64	119,19	136,59
CT2	13,00	17,15	29,74	43,59	50,86	65,01	86,60	109,75	109,75	124,23	143,25
CT3	12,80	16,79	28,63	48,68	63,95	86,63	112,08	125,76	125,76	137,46	159,36
CT4	12,95	16,87	27,79	44,97	59,21	77,18	100,01	118,68	118,68	129,27	149,18
CV %											5,0
LSD _{0,05}											14,63

Hình 1. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến tốc độ tăng trưởng chiều cao cây sơn ở thời kỳ kiến thiết cơ bản

Hình 2. Không Tỉa cành, ngắt ngọn

Hình 3. Tỉa cành, ngắt ngọn

Theo dõi tốc độ phát triển chiều cao cây sơn hàng năm thấy rằng, từ tháng 1 đến tháng 3 nhiệt độ thấp, cây không phát triển. Cây sơn phát triển mạnh nhất từ tháng 6 đến tháng 9 sau đó chậm lại. Qua theo dõi tốc độ tăng trưởng của chiều cao cây và yếu tố môi trường, bước đầu cho thấy nhiệt độ và lượng mưa có ảnh hưởng đến tốc độ phát triển chiều cao cây sơn. Những tháng nhiệt độ trung bình trong tháng thấp

cây sơn không phát triển, những tháng có mưa ít, độ ẩm thấp cây sơn phát triển chậm. Tốc độ phát triển chiều cao cây trung bình giữa các tháng ở các công thức có khác nhau, so sánh tốc độ phát triển trung bình của cây từ tháng thứ 27 đến tháng thứ 30 sau trồng (tương ứng mốc thời gian từ tháng 6 đến tháng 9 năm 2011) công thức 3 đạt tốc độ cao nhất 21,9 cm /tháng, thấp nhất là công thức 1 đạt 17,4 cm /tháng.

Bảng 2. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến động thái tăng trưởng chiều rộng tán cây sơn (cm)

Công thức	Thời gian sau trồng (tháng)										
	1	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
CT1	16,40	18,91	26,09	30,47	34,77	46,77	62,87	73,32	73,32	88,05	106,09
CT2	16,80	19,28	22,07	23,55	25,32	31,33	42,43	55,27	55,27	73,83	92,34
CT3	16,80	19,30	26,52	24,17	28,79	35,77	45,83	78,49	78,49	103,47	128,76
CT4	17,00	19,52	26,77	24,72	27,29	40,19	53,22	69,58	69,58	93,51	112,48
CV %											3,3
LSD _{0,05}											7,215

Bảng 3. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, ngắt ngọn đến động thái tăng trưởng đường kính thân chính cây sơn (cm)

Công thức	Thời gian sau trồng (tháng)										
	1	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
CT1	0,25	0,31	0,53	0,76	0,81	1,13	1,59	1,98	1,98	2,52	3,06
CT2	0,25	0,3	0,47	0,67	0,72	1,01	1,43	1,79	1,79	2,31	2,80
CT3	0,26	0,32	0,55	0,86	0,95	1,36	1,89	2,40	2,40	3,19	3,87
CT4	0,25	0,3	0,50	0,77	0,84	1,19	1,64	2,05	2,05	2,63	3,21
CV %											5,8
LSD _{0,05}											0,375

3.1.2. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, cắt ngọn đến động thái tăng trưởng chiều rộng tán cây sơn ở giai đoạn kiến thiết cơ bản.

Để cây có khung tán tốt, phát triển đều, tận dụng nguồn chiếu sáng thì nhất thiết phải tiến hành tỉa cành, tạo tán ở thời kỳ kiến thiết cơ bản. Cây sơn có khả năng phân cành sớm, ra cành nhiều đợt trong năm, nhưng thời gian sống của cành ngắn thường chỉ từ 2- 3 năm, cành bị khô và được thay thế bởi một lớp cành mới. Khi cành khô rụng đi, để lại một mấu sẹo làm cho việc khai thác nhựa gặp khó khăn vì phải chừa lại phần mấu sẹo đó không khai thác được, mặt khác cũng làm đường vận chuyển ống nhựa gặp khó khăn.

Khi tỉa cành để cây tập trung dinh dưỡng nuôi thân sẽ góp phần cho tốc độ phát

triển chiều cao cây nhanh hơn, tuy nhiên qua theo dõi thí nghiệm cho thấy nếu tỉa cành 3 tháng/lần sẽ làm ảnh hưởng đến động thái sinh trưởng chiều rộng tán. Sau 30 tháng trồng, ở công thức 3, tỉa cành 6 tháng/lần tán cây phát triển rộng hơn công thức 1 là 22,67 cm, công thức 4 tỉa cành 9 tháng/lần tán phát triển rộng hơn công thức 1 là 6,39 cm, công thức 3 tỉa cành 3 tháng/lần tán cây phát triển hẹp hơn công thức 1 là 13,75 cm (Bảng 2). Như vậy, tỉa cành 6 tháng/lần là tốt nhất để tán cây sơn phát triển.

3.1.3. Ảnh hưởng của biện pháp tỉa cành, ngắt ngọn đến động thái tăng trưởng đường kính thân chính của cây sơn ở giai đoạn kiến thiết cơ bản.

Đường kính thân chính của cây là một bộ phận quan trọng cấu thành năng suất

nhựa, cũng là một tiêu chí đánh giá cây đủ tiêu chuẩn khai thác, thông thường theo cách chăm sóc của nông dân sau trồng khoảng 36-40 tháng đường kính thân đạt từ 3- 3,5 cm đủ tiêu chuẩn để khai thác nhựa.

Cây được chăm sóc và áp dụng tỉa cành, ngắt ngọn tạo tán thì chỉ sau khoảng 30 tháng đã đạt đường kính 3,87 cm đủ điều kiện cho phép khai thác nhựa. Việc tỉa cành có tác dụng tập trung dinh dưỡng nuôi cây. Sau 30 tháng đường kính thân của những cây cây được tỉa cành, ngắt ngọn CT3, CT4 cao hơn so với CT1 (đối chứng) từ 0,15- 0,81 cm. Nhưng tỉa 3 tháng/ lần (CT2) sẽ làm cho cây phát triển chậm hơn đối chứng 0,26 cm (Bảng 3).

3.2. Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, cắt quả đến sinh trưởng phát triển, năng suất của cây sơn ở giai đoạn sơn kinh doanh

3.2.1 Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, ngắt quả đến động thái sinh trưởng chiều cao cây sơn.

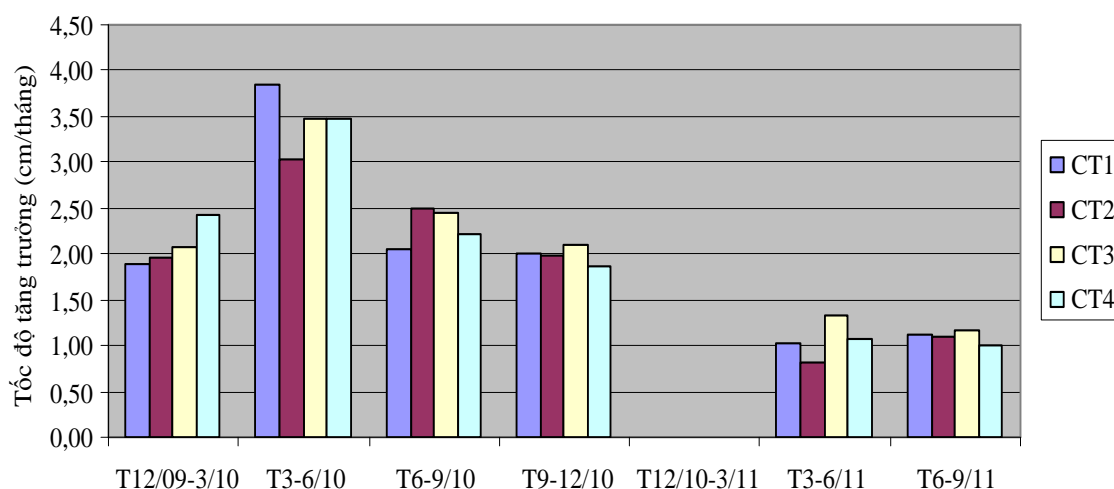
Cây sơn có đặc điểm ra hoa, quả rất sớm, trồng sau 3 năm đã có nhiều cây ra hoa, quả. Đến thời kỳ sơn kinh doanh quả sơn ra

rất nhiều nhưng lại không ăn được và cũng chưa được khai thác sử dụng hữu ích, trừ một số cây lựa chọn lấy quả làm giống. Khi ra hoa kết quả cây phát triển chậm lại, việc triệt hoa, cắt quả không làm ảnh hưởng đến động thái phát triển chiều cao của cây, mà còn giúp cây tập trung nhựa để khai thác và phát triển chiều cao tốt hơn. Mặc dù mức chênh giữa các cặp công thức không lớn, nhưng triệt hoa, cắt quả không làm ảnh hưởng đến phát triển chiều cao cây, bởi khi cây sơn đã bước vào thời kỳ kinh doanh thì tốc độ sinh trưởng chậm lại, lượng nhựa nguyên cây không phải dùng để nuôi hoa, nuôi và tích lũy trong quả được chuyển hóa thành nhựa luyện để khai thác (Bảng 4).

Khi bước vào thời kỳ kinh doanh phần lớn lượng nhựa được huy động để khai thác nên tốc độ sinh trưởng phát triển chậm lại. Hàng năm từ tháng 12 đến tháng 2 cây sơn rụng lá (gọi là sát lá, sát lộc). Những năm mùa đông lạnh, cây sơn gần như không phát triển, stress với môi trường (đặc biệt là sơn ở thời kỳ kinh doanh), đến mùa xuân đến khi thời tiết ấm cây bắt đầu đâm chồi nảy lộc, những mùa đông ấm như năm 2010 cây sơn vẫn phát triển bình thường.

Bảng 4. Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, cắt quả đến động thái sinh trưởng chiều cao cây sơn ở thời kỳ kinh doanh (cm)

Công thức	Thời gian theo dõi							
	Tháng 12-2009	Tháng 3-2010	Tháng 6-2010	Tháng 9-2010	Tháng 12-2010	Tháng 3-2011	Tháng 6-2011	Tháng 9-2011
CT1	359,65	365,31	376,82	382,99	389,02	389,02	392,1	395,44
CT2	371,22	377,09	386,2	393,65	399,58	399,58	402,06	405,38
CT3	362,47	368,72	379,12	386,44	392,71	392,71	396,71	400,19
CT4	348,18	355,44	365,88	372,5	378,12	378,12	381,33	384,35
CV %	3,9							
LD _{0.05}	29,63							

Hình 4. Ảnh hưởng của triệt hoa, cắt quả đến tốc độ tăng trưởng chiều cao cây sơn ở thời kỳ kinh doanh

3.2.2. Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, cắt quả đến năng suất nhựa sơn

Thông thường cây sơn cho khai thác 3-4 năm, đất tốt. Nếu cây sơn được chăm sóc tốt có thể cho khai thác 4-6 năm. Một năm cây cho khai thác từ 8 đến 10 tháng phụ thuộc vào nhiệt độ trong tháng. Những năm mùa đông nhiệt độ thấp, mưa nhiều số lần khai thác giảm, lượng nhựa khai thác được có xu hướng thấp hơn những năm thời tiết ấm và lượng mưa đều tập trung. Thực tế, những năm mùa đông ấm thời gian khai thác kéo dài hơn, lượng mưa tập trung sẽ có số lần khai thác nhiều hơn, mưa rải rác kéo dài không thể khai thác nhựa sơn, những khi đang thác mà gặp trời mưa thì sẽ làm nhựa sơn bị chua và làm hỏng nhựa sơn.

Khi cây sơn ra hoa kết quả thì lượng nhựa khai thác giảm hẳn, vì nhựa phải tập trung để nuôi hoa, quả, điều này phù hợp với kết quả báo cáo cơ sở khoa học của việc cắt bỏ hoa, quả sơn làm tăng năng suất, của trại thí nghiệm trồng trọt Phú Hộ (Phú Hộ, 1958). Việc ngắt hoa, triệt quả sơn tuy dễ làm nhưng tương đối tốn công, việc triệt hoa ngay khi ra ngồng hoa đạt hiệu quả cao

nhất, đặc biệt khi sử dụng MH để phun sẽ cơ bản triệt được hoa sơn lại giảm được công lao động.

Năm 2010, vụ đông ấm nên thời gian khai thác nhựa được 10 tháng, bắt đầu từ tháng 3 đến tháng 12. Triệt hoa, làm tăng năng suất nhựa sơn, ở các công thức CT2, CT3, đều có năng suất cao hơn đối chứng (CT1). Cắt quả, khi quả đã già tác động làm tăng ít hơn nhựa. Vì vậy, việc triệt hoa, cắt quả của cây sơn cũng cần thực hiện đúng thời điểm, nếu cắt ngồng hoa sớm quá sẽ làm cây ra tiếp đợt hoa bổ sung, ngắt quả muộn cũng làm hao hụt dinh dưỡng, hao hụt nhựa sơn. CT2 triệt hoa khi mới ra ngồng hoa có hiệu quả hơn cả, lượng nhựa khai thác được đạt cao nhất trong các tháng, như tháng 8 năng suất cao nhất đạt 45,09 gam/cây, cao hơn CT1 6,98 gam/cây, lượng nhựa khai thác được ít nhất là tháng 3 đạt 6,03 gam/cây cao hơn CT1 là 0,02 gam/cây. Năng suất cả năm 2010 ở các công thức: CT1 đạt 247,87 gam/cây, CT2 đạt 270,38 gam/cây, CT3 đạt 260,76 gam/cây, CT4 đạt 254,03 gam/cây, năng suất đạt cao nhất ở CT 2, cao hơn đối chứng 22,51 gam/cây (Bảng 5).

Bảng 5. Ảnh hưởng của kỹ thuật triệt hoa, cắt quả đến năng suất nhựa của cây sơn kinh doanh - sơn sau trồng 6 năm (gam/cây/tháng)

	Năm 2010, tháng khai thác:										Tổng cả năm
	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
CT1	6,01	17,73	30,67	30,21	39,02	41,11	33,36	29,25	26,29	19,92	273,57
CT2	6,03	15,41	31,08	34,22	43,26	45,09	36,35	32,47	28,36	22,11	294,38
CT3	5,97	17,62	28,73	30,37	41,22	43,21	34,22	30,06	27,35	20,93	279,68
CT4	6,16	17,43	30,02	31,05	36,66	42,55	33,89	29,73	26,51	20,03	274,03
CV%											3,6
LSD _{0,05}											20,29

Từ tháng 5 sau khi triệt hoa, năng suất thu hoạch tăng trung bình từ 3 đến 7 % tháng, cả năm có thể tăng đến 9,08 %. Đây là biện pháp kỹ thuật rất quan trọng trong quá trình trồng và chăm sóc cây sơn.

4. KẾT LUẬN

Cây sơn ở giai đoạn kiến thiết cơ bản từ khi trồng đến lúc bắt đầu cho khai thác nhựa, áp dụng biện pháp kỹ thuật tỉa cành 6 tháng một lần đã tạo bộ khung tán rộng, khỏe, cây sinh trưởng, phát triển tốt và cân đối nhất, tạo tiền đề cho năng suất nhựa cao.

Khi cây sơn bước vào thời kỳ kinh doanh áp dụng biện pháp triệt hoa đã hạn chế sinh trưởng sinh thực, tạo cho cây sinh trưởng

phát triển tốt, cho năng suất nhựa cao hơn so với không triệt hoa. Thời gian triệt hoa thích hợp nhất là khi mới hình thành ngồng hoa, cho năng suất nhựa đạt cao nhất 294,38 gam/cây/năm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Nguyễn Đức Ban (1969). Báo cáo cây sơn điều tra đúc kết lên quy hoạch trong kỹ thuật trồng sơn 1969 - 1970. Trại thí nghiệm trồng trọt Phú Hộ.
- Đỗ Ngọc Dũng (1955). Chương trình nghiên cứu sơn. Trại thí nghiệm trồng trọt Phú Hộ.
- Đỗ Ngọc Quý (1981). Kỹ thuật trồng sơn, Nhà xuất bản nông nghiệp Hà Nội.
- Trại thí nghiệm Phú Hộ (1958). Báo cáo về cơ sở khoa học của việc cắt bỏ hoa quả sơn làm tăng năng suất.

